Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(Βαμβακ. Πήλ.) Ἤπ. (Δωδών.) Μακεδ. (Κοζ.) *γ'ναικήσιος* Θρᾴκ. ('Ακαλάν. Πύργ.) *γ'νικήσιους* Ἤπ. (Δωδών. Ζαγόρ. Κουκούλ.) Θεσσ. (Πήλ.) Θρᾴκ. ('Ακαλάν. 'Αδριανούπ. Καρωτ. Σουφλ.) Μακεδ. (Καστορ. Χαλκιδ.) *γ'νιτσήσους* Μ. 'Ασία (Κυδων.) *γ'νιτσήδους* Λέσβ. ('Αγιάσ. κ.ἀ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. *γ υ ν α ῖ κ α* καὶ τῆς παραγωγ.. καταλ. *-ή σ ι ο ς*.

1) 'Ο ἀνήκων ἢ προσιδιάζων εἰς γυναῖκα, ὁ γυναικεῖος ἔνθ' ἀν. : *Κάλτσες γυναικήσιες* Θρᾴκ. (Σαρεκκλ.) *Γυναικήσια ροῦχα* Βιθυν. *Γ'ναικήσια ὀνόματα* Θρᾴκ. ('Ακαλάν.) *'Η γυναῖκα κουντά 'ς τὰ γ'νικήσια τὰ λόγια τ'ς λέει καμμιὰ φουρὰ καὶ κανέναν σουστὸν λόον* Θρᾴκ. ('Αδριανούπ.) *Φτυάνου γῦν'κήδα ροῦχα* Μακεδ. (Κοζ.) *'Η Σούλα ἡ καπιλοῦ ἔφκυανι καπέλα γ'νικήδα* Ἤπ. (Κουκούλ.) *Τὰ γυνικήδα ροῦχα εἶνι τώρα γέτ'μα* (=ἕτοιμα) Μακεδ. ('Αηδονοχ.) *Γυναικήσια τσουρέπια εἶναι καὶ χρειάζονται νὰ τὰ πλέξῃς μὲ πλουμίδια* (τσουρέπια=κάλτσες) Ἤπ. (Λάκκα Σούλ.) *Τοὺ κέντ'μα εἶνι γ'νικήσια δ' λυὰ* Θρᾴκ. (Καρωτ.) *Τοὺ φιλὶ ποὺ μοῦ 'δωσε εἶναι γυναιτσήσο* 'Αντίπαρ. *Βγῆκε ἀποὺ τ' γυνικήσια τ' βόρτα τ'ς ἐκκλησιᾶς* Ἤπ. (Κουκούλ.) *Μό' χνότου γ'νιτσήδου νὰ ἤκ'γι, γέν'dου θιργιὸ* Λέσβ. ('Αγιάσ.) *Τὸ βασιλόπουλο βάνει ροῦχα γυναιτσήσια τσαὶ γένεται καλογριὰ* (ἐκ παραμυθ.) Μύκ. *Ἔχεις ὅλη τὴ χάρη τὴ γυναικήσια* Γ. Ψυχάρ., ἔνθ' ἀν. *Κι ὁ πόνος του ξέσπασε 'ς ἕνα κλάμα γυναικήσιο ἀδιάκοπο* Κ.Παρορ., ἔνθ. ἀν. || Φρ. *Γυναικήσια λόγια* (ἀνόητοι, ἀνειλικρινεῖς λόγοι) Ἤπ. Κύθν. *Γυναικήσιες δουλειὲς* (ἀδέξιοι) Ἤπ. ('Ιωάνν.) *Γυνικήσια ρακὴ* (ἐπειδὴ ἔχει γλυκεῖαν γεῦσιν) αὐτόθ. *Γυνικήδις ἀρρώστιες* (ἀφροδίσια νοσήματα) Ἤπ. (Δωδών.) *Γ'νιτσήσα καμώματα* (ἀνόητοι τρόποι ἢ πράξεις). Μ. 'Ασία (Κυδων.) *Γυναικήσια πράματα* (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) || Ἄσμ.

Σεβντᾶδες εἶναι δώδεκα, εἶναι κ' ἕνας περίσσιος,
σὰν ὁ σεβντᾶς τῶν κοριτσιῶν δὲν εἶν' ὁ γυναικήσιος
Ἤπ. (Τσαμαντ.)

'Γὼ πααίνου 'ς τὰ κουρίτσια,| ντύσ'τι μι γ'νικήσια ροῦχα Θρᾴκ. (Σουφλ.) Συνών. *γ υ ν α ι κ ε ῖ ο ς* **A1**, *γ υ ν α ι κ ή σ ι μ ο ς*, *γ υ ν α ί κ ι κ ο ς*, *γ υ ν α ι κ ί σ τ ι κ ο ς*. 'Αντίθ. *ἀ ν θ ρ ω π ή σ ι μ ο ς*, *ἀ ν θ ρ ω π ή σ ι ο ς*, *ἀ ν θ ρ ω π ι ν ὸ ς* **4**, *ἀ ν τ ρ ή σ ι ο ς*, *ἀ ν τ ρ ί κ ε ι ο ς* **1**. **2)** Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ., ὁ ἐν τῷ ναῷ γυναικωνίτης Ἤπ. Ζαγόρ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Συνών. *γ υ ν α ι κ α ρ ε ι ὸ* **1**, *γ υ ν α ι κ ε ῖ ο* (εἰς λ. *γ υ ν α ι κ ε ῖ ο ς* **B1**), *γ υ ν α ι κ ί δ ι*, *γ υ ν α ι κ ί τ η ς*, *γ υ ν α ι κ ο σ τ α σ ί δ ι*, *γ υ ν α ι κ ω ν ί τ η ς*, *γ υ ν α ι κ ω τ ί κ ι*, *γ υ ν α ι κ ω τ ὸ* (εἰς λ. *γ υ ν α ι κ ω τ ὸ ς* **5**).

γυναίκι τό, 'Ερεικ. 'Οθων. *'υναίκι* Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ 'Ελληνιστ. οὐσ. *γ υ ν α ί κ ι ο ν*.

'Η μικρόσωμος γυνὴ ἔνθ' ἀν. : *Εἶda κατακαμένο 'υναίκι 'τονε κ' εὐτό! ἀδύνατη, κακή, ἀσκημούτσικη* Νάξ. ('Απύρανθ.) *'Ετοῦτα τὰ γυναίκια ἔτσι τὰ κάνουνε* 'Ερεικ. Συνών. *γ υ ν α ι κ ά κ ι* **1**, *γ υ ν α ι κ ά ρ ι*, *γ υ ν α ι κ ί τ σ α* **1**, *γ υ ν α ι κ ί τ σ ι*, *γ υ ν α ι κ ο ύ δ α*, *γ υ ν α ι κ ο υ δ ά κ ι*, *γ υ ν α ι κ ο ύ δ ι*, *γ υ ν α ι κ ο ύ λ α* **1**.

γυναικιὰ ἡ, Δ. Κρήτ. *γεναιτδιὰ* Κύπρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. *γ υ ν α ῖ κ α* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. *-ι ά*.

1) 'Η ἀδεξιότης, ἡ ἀδυναμία τῆς γυναικὸς ὡς πρὸς τὸ νὰ πράττῃ ἔργα ἁρμόζοντα εἰς ἄνδρας Δ. Κρήτ. : *Μ' οὔλη τὴ γυναικιά μου, νά 'χα πρᾶμα τουφέκι, ἤθελε τοῦ παίξω νὰ τοῦ δείξω 'γώ.* **2)** 'Η δεξιότης τῆς γυναικὸς περὶ τὰς γυναικείας ἀσχολίας Κύπρ. : Ἄσμ.

Ἤτουν σωστὴ τδαὶ πρωτινὴ ἐμέν' ἡ γεναιτδιά μου,
ὡς τὸ βελόνιν ἔκαμα τ' ἀντξειὰ τδαὶ τὰ προιτδιά μου

γυναικίδι τό, ἐνιαχ. *γ'ναικίδ'* Θεσσ. (Τρίκερ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. *γ υ ν α ῖ κ α* καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ.—*ί δ ι*.

Τὸ διὰ τὰς γυναῖκας προωρισμένον μέρος τοῦ ναοῦ, ὁ γυναικωνίτης ἔνθ' ἀν. Συνών. βλ. εἰς λ. *γ υ ν α ι κ ε ῖ ο ς* **B1**.

γυναικίζω Ἤπ. Μακεδ.(Καστορ. Σαμαρ. Χαλκιδ.) Νίσυρ. Πόντ. ('Αμισ. 'Αντρεάντ. Ἴμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἰν. Ὄφ. Σάντ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) —*Λεξ.* Βάιγ. Πρω. Δημητρ. *'υναικίζω* Πόντ. (Σταυρ.) *'υναιτσίζ-ζω* Κάσ. *γεναιτδίζ-ζω* Κῶς κ.ἀ. *γ'νικίζου* Θεσσ. (Δομοκ.) Παρατ. *ἐγυναίκιζ'να* Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν. Σάντ. Σταυρ.) 'Αόρ. *ἐγυναίκισα* Πόντ. (Ὄφ.) 'Απαρ. *γυναικίζ'ναι* Πόντ. (Χαλδ.)

Τὸ ἀρχ. *γ υ ν α ι κ ί ζ ω*.

1) Φέρομαι ὡς γυνή, μιμοῦμαι τοὺς τρόπους καὶ τὴν ἐμφάνισιν τῶν γυναικῶν, ἔχω ἦθος γυναικός, ἐπὶ ἀνδρῶν Θεσσ. (Δομοκ.) Κάσ. Κῶς κ.ἀ. : *Κακὰ ποὺ γεναιτσίζ-ζει φτοσιά!* (πολὺ ποὺ γυναικοφέρνει αὐτὸς ἐδῶ) Κῶς *'Υναιτσίζ-ζει τὸ κακόμοιρο, μισοῦναικο εἶν-ναι* Κάσ. *Δὲν εἶνι καλὰ 'ς τοὺν ἄντρα νὰ γ'νικίζῃ* Δομοκ. ('Η σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. 'Αριστοφ., Θεσμ., 268 «ἢν λαλῇς δ' ὅπως τῷ φθέγματι γυναικεῖς εὖ καὶ πιθανῶς»). Συνών. *γ υ ν α ι κ ο φ έ ρ ν ω*. **β)** Μεταμορφοῦμαι εἰς γυναῖκα μεταβάλλων τὴν ἀνδρικὴν ἐμφάνισιν Νίσυρ. : Ἄσμ.

Τὰ γένεια δὲλ λυπᾶται καὶ μβερμβερίζ-ζεται,
τὴ νιότη δὲλ λυπᾶται καὶ γυναικίζ-ζεται
καὶ πιάν-νει μαξελ-λάριν gαὶ βάλ-λει το κοιλ-λιά,
καὶ δγὸ χρυσᾶ μανδήλια καὶ βάλ-λει τα βυζ-ζιὰ

2) 'Ενεργ. καὶ μέσ., νυμφεύομαι Ἤπ. Μακεδ. (Καστορ. Σαμαρ. Χαλκιδ.) Πόντ. ('Αμισ. 'Αντρεάντ. Ἴμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἰν. Ὄφ. Σάντ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.)—*Λεξ.* Βάιγ. : *'Εγυναίκισα κ' ἐπῆρα ἕναν ὅμορφον κορίτσ'* Τραπ. *Ἕναν παλληκάρ' ἐθέλεσεν νὰ ἐγυναίκιζεν κ' ἐπῆεν ἐφαλάφεσεν ἕναν δύο κορίτσια* (ἐφαλάφεσεν=ἐψηλάφησεν=ἀνεζήτησε) Χαλδ. *'Ας' τ' ἐγυναίκ'σεν ὁ παιδᾶς, ἐνέσπαλεν τὴ μεῖχανὲν καὶ τὰ χαρτία* (ἀφ' ὅτου ἐνυμφεύθη ὁ νέος, ἐλησμόνησε τὸ ταβερνεῖον καὶ τὸ χαρτοπαίγνιον) Οἰν. *'Ο εἶνας ἀδελφό μ' ἐγυναίκισεν κι ἄλλος ἕν' ἀγυναίκιστος* Κερασ. *'Κὶ θέλω νὰ 'υναικίζω* (δὲν θέλω νὰ νυμφευθῶ) Σταυρ. *'Κ' ἐγυναίκ'σεν* (δὲν ὑπανδρεύθη, ἐπὶ ἀνδρὸς) 'Αντρεάντ. *Νικόλας ἐγυναίκ'σε καὶ πῆρεν τὴν 'Ελένεν* Σάντ. *'Υναικίζ' δύο φορεῖς* (νυμφεύεται δύο φορὰς) 'Αντρεάντ. || Γνωμ. *'Ἀπὸ πουρνοῦ π' ἔφαεν καὶ μικρὸς π' ἐγυναίκ'σεν, καμμίαν 'κ' ἐκομπῶθεν* (ὅποιος ἔφαγε ἀπὸ τὸ πρωὶ καὶ ὅποιος παντρεύτηκε μικρὸς δὲν μετάνοιωσε, ἐπὶ τῶν ἐνεργούντων ἐγκαίρως. Πβ. τὸ «ἢ μικρὸς μικρὸς παντρέψου ἢ τρανὸς καλογερέψου») Σαντ. Χαλδ. *Πρῶτον βούκαν π' ἔρπαξεν καὶ μικρὸς π' ἐγυναίκιξεν, καμμίαν 'κ' ἐκομπῶθεν* (συνών. μὲ τὸ προηγούμ.) Κερασ. *Μικρὸς π' ἐγυναίκ'σεν, καμμίαν 'κ' ἐκομπῶθεν* (συνών. μὲ τὸ προηγούμ.) Κοτύωρ. || Ἄσμ.

'Εγὼ ἀδὰ 'ς σὸν κόσμον ἐγυναίκισα
κ' ἐπῆρα φραγκοπούλα κ' ἔτον μάγισσα
Πόντ.

Δὲ σοῦ 'λιγα 'γώ, γιέ μ', δὲ σοῦ παραγιλοῦσα,
γιέ μου, πᾶρι γυναῖκα, γιέ μου, νὰ γυναικίσῃς
Καστορ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ